

A FELVILÁGOSODÁS FÉNYE - A KUTATÓK ÉJSZAKÁJA

Kedves Kollégák!

Hamarosan, szeptember 28-án és 29-én lesz a Kutatók éjszakája, amelynek keretében 260 helyszínen 2652 program várja a tudomány iránt érdeklődő közönséget. Azt gondoltuk, hogy ezt az alkalmat fel lehetne használni arra, hogy felhívjuk a közönség figyelmét a magyar tudomány kiszolgáltatott helyzetére. Mindannyian tapasztaljuk, hogy veszély fenyegeti az alapkutatások szabadságát, a Magyar Tudományos Akadémia autonómiáját és kutatóhálózatát, a CEU budapesti működését, egyes egyetemi szakokat és általában az egyetemi autonómiát. 2010 óta tart a felsőoktatásból való drasztikus forráskivonás és a felsőoktatásba való bejutás folyamatos szűkítése.

Azt javasoljuk tehát, hogy a Kutatók éjszakájának programjain az előadók emlékezzenek meg röviden a tudományos kutatás és az oktatás szabadságáról.

Hogy inspiráljuk az előadókat, a Felvilágosodás egyik nagy filozófusa, Condorcet alábbi gondolatait ajánljuk figyelmükbe:

„Semmiféle hatalom nem akadályozhatja meg új igazságok kimondását, pillanatnyi politikájával vagy hatalmi érdekével ellentétes tanok oktatását.”

„Az Akadémia és az egyetem elleni támadások azok érdekét szolgálják, akik uralkodni akarnak az emberek véleménye felett, hogy magukon az embereken uralkodhassanak, s meg akarják semmisíteni azokat a független társulásokat, melyek céljuk útjában állnak. A tudós társaságok nem lehetnek a közhatalom eszközei, nem a hatalom befolyásának növelését szolgálják, hanem a hatalom ellenőrzésének fontos intézményei, melyek minden polgárból az államhatalom cenzorát képezik.”

„Attól a pillanattól kezdve, hogy akár csak egyetlen tanítást is megjelölnek, amelyet nem szabad a vizsgálódás és kritika tárgyává tenni, vége a szabadságnak. (...) Alkotmányunk szerint az egész nép elidegeníthetetlen joga, hogy minden törvényt mindig megreformálhasson, tehát a közoktatás terén is minden tant szabad vizsgálat tárgyává tesz. Nincsenek megváltoztathatatlan törvényeink, tehát minden törvény elvét örökké vitatni kell, minden politikai elméletet szabadon lehet cáfolni; egyetlen társadalomszervezési módszer sem lehet vak lelkesültség előítéletének tárgya, egyetlen politikai rendszer sem babonás kultusz tárgya, hanem minden csupán csak mint azon lehetséges kombinációk egyike mutatható be az értelemnek, amelyek között az szabadon választhat.”¹

Ludassy Mária fordítása

Oktatói Hálózat

<http://oktatoihalozat.hu/>

¹ Idézi: Ludassy Mária: A francia felvilágosodás filozófiai végrendelete, in: Condorcet: Az emberi szellem fejlődésének vázlatos története, Budapest: Gondolat, 1986. 20-21.